

"La música és una eina social de primeríssim ordre" Entrevista a Nando Cruz

Publicat per [Interacció](#) [1] el 27/05/2022 - 14:40 | Última modificació: 09/04/2026 - 13:53

Amb motiu del curs 'Les músiques urbanes i la seva repercussió social i cultural', celebrat els dies 26 i 28 d'abril de 2022, hem entrevistat el crític musical Nando Cruz. Aquestes són les seves reflexions.

CERC: Barcelona i la seva àrea metropolitana han viscut un boom pel que fa a les músiques urbanes. Hi han sorgit artistes com Kinder Malo, Pimp Flaco, Lildami, Bad Gyal, Cecilio G, Baya Baye, Rosalía, Santa Salut... Què ha passat aquí?

Nando Cruz: Doncs ha passat que aquesta ciutat no s'assembla en res a la Barcelona de l'any 92, la de les Olimpíades. Hem viscut processos migratoris brutals, les tecnologies han evolucionat moltíssim i tot això ha fet que Barcelona, com qualsevol metròpoli, hagi estat un viver de noves expressions musicals adoptades per un jovent que pràcticament no havia nascut l'any 92.

Creus que des dels ajuntaments, i des de la cultura institucional, s'ha estat al cas d'aquest fenomen? Les institucions són realment conscients de la importància de les músiques urbanes o no se n'han adonat fins que determinats artistes han saltat a la fama mundial?

Suposo que el que passa als ajuntaments és el que passa als mitjans de comunicació, que sempre anem a remolc del que passa a la realitat. No som avançada sinó pràcticament som la rereguarda. Fins que no ho tenim sobre la taula, amb artistes que estan omplint recintes amb tres mil, quatre mil o vint mil persones no ens adonem de la magnitud de la situació. Però no és tan difícil adonar-se, és simplement estar atent a la gent que està escoltant música pel carrer. I les tecnologies ens permeten saber al minut, al segon, què està escoltant un xaval quan passes per un parc.

Gèneres com el trap, el dancehall o el rap no utilitzen els canals fins ara habituals de producció i distribució, sinó que YouTube o Spotify juguen un paper de primer ordre. Com creus que ha afectat això a la cultura i al món de les anomenades indústries culturals?

Crec que la consolidació d'aquestes plataformes digitals, com Spotify, TikTok o YouTube, ha obert una escletxa brutal entre la realitat en si i la realitat que veiem als mitjans de comunicació. Una cosa és el que nosaltres veiem a la televisió, el que se suposa que és la música popular, i una altra és la música popular real que està funcionant per uns canals totalment paral·lels. Segurament hauria estat el mateix en l'època del punk si llavors hagués existit YouTube. Ara els xavals no han d'estar preguntant per sortir a TV3 ni han d'estar preguntant perquè se'ls entrevistés a *El Periòdic*, sinó que tenen mitjans de comunicació propis, que de fet són grans oligopolis de la comunicació, però que els poden fer servir al seu gust.

Creus que les músiques urbanes tenen un paper en la cohesió social i la creació de comunitat dels nostres municipis? Consideres que poden ser una eina educativa, també?

La música és una eina social de primeríssim ordre. Però no ara, perquè siguin músiques urbanes, sinó sempre. Els humans fem servir la música com a eina de socialització. La fem servir en tots els moments de la vida. Des que

naixem ens canta la nostra mare i quan morim ens canten a l'enterrament. I entre el naixement i la mort la música ocupa tots els espais: quan volem lligar, anar de festa, protestar... La música és imprescindible, és un element crucial i és l'excusa que de vegades ens fa sortir de casa per trobar-nos amb gent. Les músiques urbanes són tan importants com a element de cohesió i socialització com qualsevol altra. I potser més, perquè ara les músiques urbanes són a tot arreu. I joves arribats de totes les latituds tenen aquests estils musicals com a llenguatge comú. Les músiques urbanes que estan escoltant joves migrants del Punjab, a l'Índia, no són tan diferents de la música que estan escoltant els joves migrants de països llatinoamericans. Com a mínim no són tan diferents com les músiques tradicionals dels respectius països. És més fàcil que es connectin joves migrants de diferents latituds a través de la música que no pas fa cinquanta anys enrere, quan els adults escoltaven música tradicional andina i música tradicional índia. Les músiques urbanes estan sent una mena de *pegament* social que podem fer servir de moltes maneres des dels ajuntaments.

Una part important de les músiques urbanes utilitzen només el castellà o bé barregen el català i el castellà. Consideres que això s'ha de revertir o bé reflecteix una realitat sociolingüística actual?

Revertir tendències és complicat des de les institucions. No sóc expert en això. Crec que canviar la realitat a través de la música és bastant complicat. És més fàcil canviar la realitat a través de l'educació. Però jo sóc periodista; no sóc cap autoritat per respondre aquestes coses.

Un tema controvertit és el de les lletres, acusades sovint de ser masclistes i violentes. Una institució pública ha de posar algun filtre o contràriament això implicaria una forma clara de censura?

Un cop més jo parlo com a periodista i no sé quina autoritat tinc. El que sí val la pena entendre és que aquests continguts de les lletres de les músiques urbanes no són excepcionals ni únics. Això ha passat des que existeix la música popular. Jo em puc remuntar fins al blues o el jazz. Però si ens remuntem a músiques més antigues trobarem continguts sexistes a totes les músiques populars. Amb tons diferents, més metafòrics o més literals, però és una constant en les músiques populars. Sí que crec que criminalitzar les músiques urbanes per això és fer la vista grossa a molts altres gèneres populars. Podem parlar del blues. O escoltar les lletres d'AC/DC. O Julio Iglesias, a qui tothom considera un cavaller. Escolteu aquestes lletres i trobareu elements idèntics a les lletres que ens escandalitzen ara com a adults de quaranta o cinquanta anys.

[10.000 Fogueres](#) [2] és un programa conduït per Nando Cruz a Betevé 91.0 fm

Què li recomanaries a un tècnic o tècnica de cultura que vulgui incloure les músiques urbanes en la seva programació? Com pot sondejar realitats que de vegades circulen per canals una mica subterranis?

És que no circulen per canals subterranis. Un parc on els xavals s'ajunten no és un canal subterrani. Jo tinc l'edat que tinc i se suposa que aquestes músiques haurien de ser subterrànies per mi. Però jo passejo pel carrer i tinc una aplicació que es diu Shazam i al moment sé què estan escoltant aquests xavals. Com prendre el pols de les músiques urbanes? Preguntant als xavals. Són ells els radars i els caçadors de tendències; i no ho són els mitjans de comunicació en absolut. Ens hem de treure del cap que els mitjans són els que prescriuen les músiques que han de sonar al carrer. Hi ha músiques que estan sonant al carrer, de les quals els mitjans no en tenim ni idea en un bon percentatge. Són els xavals, els nostres veïns, els qui estan al dia de tot el que sona i amb els quals hem d'establir diàlegs i hem de veure com tot aquest potencial que tenen ells, com a coneixedors de totes aquestes músiques, es pot canalitzar a través de programacions, no pas sense filtres, sinó amb converses i fent servir aquestes músiques amb totes les potencialitats que tenen. No és només programar perquè la gent s'ho passi bé, sinó que aquestes músiques ens permeten parlar de racisme, de sexisme, de classisme, d'història, d'on venim cadascun dels veïns que formem part d'aquestes comunitats. Hi ha infinits temes de conversa a partir de les músiques urbanes. El potencial és realment infinit.

Parla'ns una mica del projecte dels 'Altres Escenaris Possibles', que ha cartografiat els espais musicals poc visibles i que s'ha convertit en una exposició itinerant...

La sèrie de reportatges '[Altres Escenaris Possibles](#) [3]' neix justament de la sensació, com a periodista, d'estar vivint en la bombolla cultural dels espais als quals sempre hem d'anar els periodistes i els tipus de música que hem de consumir per informar a la gent sobre quina músiques han d'escoltar. Portava més de vint-i-cinc anys fent de periodista i anant als mateixos llocs i començava no només a estar cansat d'aquesta rutina sinó també a tenir dubtes de si aquestes eren les úniques músiques que existien. Llavors vaig decidir que s'havia acabat això d'anar a l'Apolo i al Razzmatazz, i vaig començar a buscar altres llocs. I aquí va arribar la meua sorpresa. Jo volia fer una secció de reportatges d'un any, amb cinquanta reportatges, i quan en tenia dos-cents ja disposava d'una llista de cent-cinquanta llocs més on anar a escoltar música en viu. Perquè les ciutats estan plenes d'espais de música en viu, totes les ciutats, no només Barcelona. Aquests espais no són només les sales de concert, n'hi ha molts més. I buscant aquests espais és on comences a trobar altres gèneres musicals, altres públics d'altres procedències, edats i maneres d'organitzar-se al voltant de la música. I llavors comences a intuir que la vida musical d'una ciutat és inabastable, infinita i molt més rica i diversa del que jo, com a suposat expert en música, pensava quan portava vint-i-cinc anys d'anar als mateixos concerts. Aquesta sèrie de reportatges es va acabar i vaig pensar que amb tot el material acumulat, que era moltíssim, valia la pena donar-li una segona vida, exposant-t'ho no pas al CCCB, sinó als centres cívics dels barris. De fet la meua idea era visitar els barris. La música és una manera de conèixer la ciutat. I la idea és fer una exposició itinerant que passi per tots els barris de la ciutat. Aquest any està visitant deu centres cívics de deu barris, i l'any que ve visitarà deu centres cívics de deu barris més, amb la idea de portar aquesta exposició als barris i mostrar a la gent que a prop de casa seva té espais musicals que no els considera com a tals, però on s'està programant música en viu. És una manera de posar en valor la riquesa que té cadascun dels barris de la ciutat. I també d'incidir en la possibilitat que els mateixos veïns prenguin la iniciativa, per enfortir la vida musical del barri. I prendre la iniciativa no és només anar a un concert, sinó organitzar-ho tu mateix si en el teu barri no succeeix res.

Altres escenaris possibles. Passejada musical pels barris amb Nando Cruz

Com veus el panorama de la crítica musical en l'actualitat? En un moment en què tothom opina a tot arreu, de manera pretesament horitzontal, quin sentit té la crítica?

Prefereixo parlar de periodisme musical que no pas de crítica. No perquè no estigui a favor de la crítica, sinó

perquè crec que el periodisme musical té un component crític i d'opinió. Quan tu fas una entrevista a algú i deixes de fer-la a un altre estàs prenent una decisió. I aquí hi ha un element crític.

Però el concepte de crítica musical ha existit, a l'igual que el de crítica literària...

Sí, però està pràcticament extingit. Quan jo feia crítica de concerts al diari o crítica de discos era un element central del diari. A partir de determinat moment es va decidir prescindir de la crítica i només es feien cròniques. I ara de crítica de discos pràcticament no n'hi ha. Un dels problemes del periodisme musical és que ha estat molt basat en el gust de la persona que escriu. I no dic que no haguem de tenir un gust, però no crec que hagi de ser l'únic element de treball. Per què? Perquè penso que és fer-te trampes. Quan fas crítica musical basada en el teu gust dius que el que t'agrada està bé i el que no està malament. Això és una manera de fer una mica...

Maniquea...

És clar! És fer-te trampes. El teu gust canvia. El teu gust està format en funció del teu context social, de les persones que hakis conegut... Aquí entren molts elements que tu carregues després damunt del lector, a qui dius que això no t'agrada perquè a tu no t'ha agradat mai. Evidentment has de tenir un gust i un criteri, però això no ha de ser un element crucial. Com a mínim des del meu punt de vista, i no dic que això sigui el que s'hagi de fer, he fet un procés consistent a deixar de fer el que se suposa que hem de fer els periodistes, és a dir explicar a la gent què ha d'escoltar, per passar a escoltar el que escolta la gent i explicar-ho després. I la meua sorpresa és que en aquests últims anys de treballar d'aquesta manera he après moltíssim més del que havia après anys enrere llegint les revistes i rebent la informació dels suposats experts en música. La música circula de manera tan ràpida i abundant que escoltar el que escolta la gent i explicar-ho té un valor en si mateix i ens enriqueix molt com a societat. El rotllo aquest de ser el far il·luminador què ha de mostrar a la gent quines músiques ha d'escoltar i quines no, crec que amb les noves tecnologies és una batalla absolutament perduda i absurda.

Però quan dius escoltar el que escolta la gent et refereixes al mainstream o a les tres-centes còpies d'un grup de black metal?

Em refereixo absolutament a tot. Em refereixo al que he fet precisament a la sèrie dels 'Altres Escenaris Possibles'. Anar una setmana a una okupa i la setmana següent a una festa major. I a l'altra setmana a un club de tecno o a un local on es reuneixen quinze experts en salsa, que vénen de Puerto Rico, que viuen aquí des de fa molts anys i comparteixen discos. Em refereixo a parar atenció a músiques de totes les edats: músiques per a nadons, per a ancians, o de totes les classes socials i de tots els gèneres musicals. O sigui, que cal deixar de banda el fet de dir que això no t'agrada i conèixer allò que fa gaudir a la gent que està als antípodes de tu. I això s'aconsegueix observant com a les quatre de la matinada en un polígon de Granollers cinc-cents equatorians estan gaudint d'una orquestra de divuit músics equatorians, arribats de Quito, en el dia nacional d'Equador. I veient com gaudeix la gent entens aquella música, no et cal una Wikipèdia que et digui de què es tracta. Tu ho veus, gaudeixes i aquest joc de miralls et fa entendre aquest tipus de música. I això, multiplicat per les cinc-centes músiques que hi ha en aquesta ciutat t'enriqueix i et permet explicar la ciutat als teus lectors.

I per últim: recomana'ns alguns artistes de música urbana que consideris capdavanters ara mateix en la nostra escena.

Jo no sóc expert en músiques urbanes, o sóc tan expert en músiques urbanes com en bachata o black metal. Jo escolto tot el que puc i el que m'arriba, escoltant la ciutat. Dit això, és innegable que estem vivint una època en què a Catalunya estan sortint artistes d'un potencial extraordinari. I no parlo només de Rosalía, sinó que faig un paral·lel literal amb el Morad. Són dos exemples, per camins diferents, amb una projecció enorme. I no són casos únics. Són la punta de l'iceberg. A les metròpolis, on viu tanta gent i on és tan fàcil produir música això serà una constant i sorgiran músics interesantíssims.

Categories: Espai claustre

Categories: Sèries editorials

Etiquetes: sectors culturals i creatius

Etiquetes: treball cultural i professionals

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: polítiques culturals

- [4]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2022/05/nando-cruz-entrevista>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://beteve.cat/10-000-fogueres/>

[3] <https://www.barcelona.cat/centrescivics/altres-escenaris-possibles/>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/8983>